

N:o 30.

Ank. till Riksd. Kansli den 17 Mars 1881, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om ändring i Kongl. Kungörelsen den 24 Maj 1878, angående öfverlåtelse af åbo- och skatterätt till under bruk skatteköpta hemman.

(I. A.)

Uti en af *C. F. Wærn* inom Riksdagens Första Kammare väckt och till Stats-Utskottet remitterad motion (N:o 7) omförmäles, hurusom genom Kongl. Maj:ts nådiga kungörelse den 24 Maj 1878 angående öfverlåtelse af åbo- och skatterätt till under bruk skatteköpta hemman blifvit förordnadt, bland annat, att den, som innehade »lagligen befastad åborätt» å under bruk skatteköpt hemman, skulle ega rätt att till vederbörande bruks-egare öfverlåta sin åborätt, men att tillämpningen af denna förordning mött stora och i många, kanske i alla förekommande fall öfverstigliga hinder. Såsom af de citerade ordalagen syntes, måste nemligen åborätten, för att kunna till bruksegaren öfverlåtas, vara »lagligen befastad», men, då nya åboer å under bruk skatteköpta hemman icke blifvit af någon embetsmyndighet antagna eller ens hos någon sådan anmälda, utan besittningen af dessa hemman berott på öfverenskommelse med en afgående åbo eller vid dödsfall med eller mellan hans arfvingar, så funnes icke numera någon lagligen befastad åborätt till dylika hemman. I anledning häraf och då något annat sätt borde utfinnas till förekommande deraf, att icke tredje mans rätt genom försäljningen kunde skadas, hade motio-

nären ansett, att Konungens Befallningshafvande, hos hvilken det enligt förenämnda nådiga kungörelse, jemförd med Kongl. kungörelsen den 8 Maj 1863, nådiga brevet den 5 Februari 1808 och Kammarkollegii derpå grundade kungörelse den 29 i samma månad, ålåge den, till hvilken åborätten blifvit öfverlåten, att derom göra anmälan, borde i kungörelse om öfverlåtelsen förelägga den eller dem, som kunde anse sig hafva företrädesrätt till åboskapet, att inom natt och år vid behörig domstol göra denna sin förmenta rätt gällande vid påföljd att försäljningen eljest blefve bestående äfven i det fall, att sådan rätt sedermera kunde bevisas. Ett sådant stadgande skulle enligt motionärens åsigt icke innebära någon obillighet emot den, som möjligen kunde hafva bättre rätt till besittningen än åbon, ty först och främst borde han, om han velat af sådan rätt sig begagna, hafva utan afseende på försäljningen instämt åbon, och för det andra, så skulle han derigenom ingalunda förlora sin talan emot åbon, utan endast sin rätt att förhindra försäljningen af det, om hvars besittning han icke vinnlagt sig; och då det stadgande, i hvilket ändring åsyftades, tillkommit på grund af Kongl. Maj:ts och Riksdagens samfälda beslut, har motionären nu hemställt,

att Riksdagen ville för sin del besluta att bestämmelsen, i fråga om öfverlåtelse af åbo- och skatterätt till under bruk skatteköpta hemman, att åborätten för att kunna öfverlåtas skulle vara lagligen befastad, måtte upphävas och i dess ställe förordnas, att Konungens Befallningshafvande, vid skeende anmälan om gjord öfverlåtelse, skulle i derom utfärdad kungörelse förelägga den eller dem, som ansåge sig hafva bättre rätt till besittning af ifrågavarande hemman, att inom natt och år instämma åbon, som gjort öfverlåtelsen, och sin talan derefter fullfölja, vid påföljd att öfverlåtelsen, utan afseende på senare instämd talan, blefve bestående; och att Riksdagen måtte med anmälan om detta sitt beslut i underdånighet anhålla om Kongl. Maj:ts nådiga bifall dertill och deraf följande förändring i Kongl. kungörelsen den 24 Maj 1878.

Vid nästlidet års riksdag hade samme motionär uti afgifven motion föreslagit enahanda förändring i omförmälda kungörelse af den 24 Maj 1878. I anledning deraf hade Första Kammarens Första Tillfälliga Utskott, till hvars förberedande behandling motionen hänvisats, hemställt, »att Riksdagen ville för sin del besluta och hos Kongl. Maj:t anhålla om nådigt bifall till den förändring i Kongl. Maj:ts kungörelse den 24 Maj 1878 angående öfverlåtelse af åbo- och skatterätt till under bruk skatteköpta hemman, att deruti förekommande bestämmelse, att åborätten för att kunna

öfverlätas skall vara lagligen befästad, måtte upphävas och i dess ställe förordnas, att Konungens Befallningshafvande vid skeende anmälning om gjord öfverlåtelse skall i derom utfärdad kungörelse förelägga den eller dem, som anse sig hafva bättre rätt till besittning af ifrågavarande hemman, att inom natt och år instämma åboen, som gjort öfverlåtelsen, och sin talan derefter fullfölja, vid påföljd att öfverlåtelsen, utan afseende på senare instämd talan, blifver bestående.» Denna hemställan, som i hufvudsak öfverensstämmer med hvad förrbemälde motionär nu föreslagit, blef af Riksdagens Första Kammare bifallen; och i afgifvet utlåtande (N:o 9) hade Andra Kammarens Tredje Tillfälliga Utskott, med anförande af Första Kammarens omförmälda beslut, dervid dock orden: »för sin del besluta och» utelemnats, hemställt, att Andra Kammaren för sin del måtte biträda Första Kammarens på sådant sätt angifna beslut. Då således Riksdagens Kamrar i detta ärende icke fullt sammanstående beslutat, hade Riksdagens kanslideputerade (i memorial N:o 2) anmält, att deputerade funnit sig förhindrade afgifva förslag till någon Riksdagens skrifvelse i anledning af ofvan anförda beslut. Detta memorial blef af båda Kamrarna vid sammanträden den 12 Maj nästlidet år lagdt till handlingarne.

Enär Riksdagens begge Kamrar sålunda sammanstående gillat den af motionären åsyftade förändring uti ifrågavarande kungörelse af den 24 Maj 1878, ehuru underdånig skrifvelse i ämnet, på grund af olika ordställning i Kamrarnes derom fattade beslut, icke blifvit expedierad, får Utskottet hemställa,

a) att Riksdagen ville för sin del besluta att den i fråga om öfverlåtelse af åbo- och skatterätt till under bruk skatteköpta hemman meddelade bestämmelsen, att åborätten för att kunna öfverlätas skall vara lagligen befästad, måtte upphävas, och i dess ställe förordnas, att Konungens Befallningshafvande, vid skeende anmälning om gjord öfverlåtelse, skall i derom utfärdad kungörelse förelägga den eller dem, som anse sig hafva bättre rätt till besittning af ifrågavarande hemman, att inom natt och år instämma åbon, som gjort öfverlåtelsen, och sin talan derefter fullfölja, vid påföljd att öfverlåtelsen, utan afseende på senare instämd talan, blifver bestående; och

b) att Riksdagen måtte med anmälan om detta sitt beslut i underdånighet anhålla om Kongl. Maj:ts nådiga bifall dertill och deraf följande förändring i Kongl. kungörelsen den 24 Maj 1878.

Stockholm den 17 Mars 1881.

På Stats-Utskottets vägnar:

E. KEY.

N:o 31.

Ank. till Riksd. Kansli den 17 Mars 1881, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckta motioner om bestämmande af viss grund för beräkningen af köpeskillingen vid skatteköp af Visingsö skolegodshemman.

(I. A.)

Inom Första Kammaren har Herr *C. J. Pettersson* i afgifven motion (N:o 35) och inom Andra Kammaren har Herr *J. Anderson* i Tenhult uti motion (N:o 103) hemställt, att Riksdagen måtte bestämma, att åboerne å de till Visingsö skolegods hörande hemman — hvilka åboer genom Kongl. Maj:ts nådiga bref den 9 December 1871 hade beviljats rätt att till skatte lösa sina hemman, efter det anbud å skatteköpeskillingens belopp blifvit ingifna till konsistorium i Vexjö, som egde att samma anbud antaga eller förkasta — skulle få skatteköpa hemmanen efter en köpeskillig, beräknad i enlighet med hvad Kammarkollegium i sådant